...чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
"Svoboda" 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 192. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 5-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 192. VOL. LXIV

ІДЕ НЕ ПРО СЕҐРЕҐАЦІЮ, АЛЕ ПРО СВЯЩЕННІСТЬ СУДУ --- ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР

Вашингтон. — Головну частину відбутої в четвер 3 жовтня ц. р. пресової конференції през. Айзенгавера, першої після чотирьох тижнів, зайняли справи шкільної інтеґрації, згл. сеґреґації, зокрема інтеґраційної кризи в Литтл Року. У своїх відповідях на питання пресових представників през. Айзенгавер ствердив, що головною проблемою є не справа шкільної сеґреґації, — але пошанування священности суду, бо тільки це давало і дає американській нації ґарантію й охорону перед автократичним урядом. Що ж до справи інтеґрації в Литтл Року, то тамошні події є тільки фраґментом ширшої проблеми, а саме ставлення південних стейтів ЗДА до рішення Найвищого Суду скасувати сеґреґацію у публічних школах. Далі в своїх відповідях през. Айзенгавер торкнувся опозиції губ. Фобуса, заявляючи, що тільки „категоричне запевнення" губ. Фобуса, що на території його стейту буде вдержаний спокій і порядок і встановлений респект для судових рішень, могло б було привести до відкликання федерального війська із Литтл Року і передання Національної Ґвардії під юрисдикцію губернатора. У зв'язку з цим Президент ствердив, що федеральне військо може бути відкликане з Литтл Року, але тільки тоді, коли настануть там такі умови, що місцева поліція зможе сама дати собі раду із всіма порушеннями публічного ладу, на що покищо немає виглядів. „Приявність федеральних військ у Литтл Року — заявив Президент — не є частиною сеґреґаційної проблеми — їх вислано туди, щоб втримати повагу судів нашої країни, судів, що в їх руках є наші свободи і вольності і наша охорона перед автократичним урядом". В дальших своїх відповідях през. Айзенгавер торкнувся бюджету, — стверджуючи, що в найближчому році федеральні видатки будуть збільшені до суми 70 більйонів долярів. — В самому Литтл Року відбулася в четвер цього тижня спроба антисеґреґаційної демонстрації, що її влаштувала за намовою старших невелика група учнів із Центральної Середньої Школи, які покинули школу і вийшли на вулицю. Закінчилася ця демонстрація спаленням ляльки негра повішеної на дереві. Після приходу вояків Національної Ґвардії демонстранти розійшлися. Цього самого дня губ. Фобус заявив ще раз в розмові з журналістами, що він готовий встановити лад і порядок у Литтл Року, але не може погодитися на повну резиґнацію своїх компетенцій, як губернатора стейту, бо це могло б бути небезпечним прецедентом на майбутнє.

Президент Айзенгавер

Яка буде погода в жовтні

Вашингтон. — Бюро погоди при департаменті торгівлі подає передбачення про погоду в жовтні цього року. Це передбачення не мусить здійснитися на 100 відсотків, бо можуть зайти непередбачені зміни, про які метеорологи з бюра тепер нічого не знають. В жовтні буде різна температура в окремих районах цієї країни. Нормальна сезонова температура буде в таких стейтах: Мейн, Ню Гемшир, Вермонт, північна частина Ню Йорку, Пенсилвенія, Огайо, Теннесі і Луїзіяна. Нижче нормальної температури буде у всіх дальших східніх і південних стейтах, крім Флориди, де буде нормально тепло. Те саме буде і в Каліфорнії. Холодніше від нормальної сезонової температури має бути в стейтах, починаючи від Міннесоти, обох Дакот аж до Айдаго на захід та до Арізони і Ню Мексико на південь. В інших стейтах має бути значно холодніше від нормальної температури. Найбільше дощів має бути у всіх східніх стейтах від Ню Йорку на південь та в Ореґоні і Каліфорнії. У всіх інших стейтах кількість опадів буде нормальна для жовтня, або нижче нормальної.

Новленд кандидуватиме на губернатора Каліфорнії в 1958 р.

Сакраменто, Каліфорнія. — Сенатор Вільям Ф. Новленд, провідник республіканської меншости в Сенаті, повідомив 3-го жовтня, що в 1958 році кандидуватиме на губернатора Каліфорнії. Одночасно він не заперечив вістки, що в 1960 році він не буде кандидувати на президента ЗДА. Теперішній республіканський губернатор Каліфорнії Ґудвін Дж. Найт гостро виступив проти сенатора Новленда, і назвав його „гідрою", яка пхається в кандидати на президента. Сенатор Новленд вже давніше заявив, і 3-го жовтня знову повторив цю заяву, що хоче відбути повну чотирирічну каденцію губернатора, якщо його виберуть. Але відмовився сказати, що не буде кандидувати на президента вже в 1960 році, бо ніхто не знає, яка буде ситуація в тому році. В політичних колах вже в січні цього року, коли Новленд заявив, що не буде кандидувати на сенатора в 1958 році, думали, що каліфорнійський сенатор схоче стати губернатором в 1958 році, а в 1960-му році буде кандидувати на президента ЗДА, бо з губернаторського становища скорше можна стати президентом як із сенаторського. Політичні амбіції 49-річного Новленда противляться змаганням віцепрезидента Ричарда М. Ніксона, який тепер є найповажнішим республіканським кандидатом на те становище, яке тепер займає Айзенгавер.

„Економіка зростатиме з малими затримками", — каже проф. Надлер

Ню Йорк. — Професор Нюйоркського університету д-р Маркус Надлер промовляв на прийнятті в Нюйоркській Торговельній Палаті і заявив, що немає причини для страху, щоб американська економіка не могла збільшуватися довший час, хоч вже появляються знаки, що економічна звишка кінчається. Професор Надлер сказав: „Кожне нове пристосування економіки або її маленька затримка ,яка може настати в найближчому майбутньому, в жадний спосіб не зможе послабити тих сил, що є притаманні американській економіці. І тому економіка ЗДА після малої затримки знову йтиме до нового збільшення і дасть вищий життьовий стандарт". Надлер аналізував економічні сили країни і ствердив, що збільшування промислових інвестицій скінчилося, але триватимуть і надалі консумпційні інвестиції, які не допустять до депресії. Депресія могла б прийти тоді, коли б теперішня економічна звишка тривала ще довший час, бо тоді трудніше було б пристосування до нових економічних обставин. Одним словом, на думку професора Надлера незабаром може настати мала затримка в економіці країни, після якої знову збільщуватиметься добробут.

Пошесть азійської інфлюенци в ЗДА

Ню Йорк. Міський уряд здоров'я повідомив 3-го жовтня, що недуга азійської інфлюенци в цьому місті прибрала розміри пошести, бо коло 200,000 шкільних дітей і кілька тисяч учителів не явилися в школах внаслідок цієї недуги. Впродовж двох днів в шпиталі Белвю зголосилося аж 1,020 пацієнтів, хворих на азійську інфлюенцу. Але уряд здоров'я стверджує, що перебіг цієї недуги є дуже лагідний. Гарячка триває коло 48 годин, і багато пацієнтів вже видужало. В деяких школах неприсутність учнів виносить 40 відсотків, і той відсоток з кожним днем збільшується. Посадник міста Роберт Вагнер заявив, що всі 884 публічні школи дістануть лікаря або медичну сестру, які негайно будуть піклуватися захворілими дітьми таки ще в школі та подбають, щоб недужі відходили додому. Також шкільні діти в Ню Джерзі масово хворіють на азійську флю. На італійському кораблі „Сатурнія" на 1,398 пасажирів 400 було хворих на інфлюенцу, але всі вони видужали, поки корабель приплив до Ню Йорку. Уряд здоров'я в Вашинґтоні повідомляє, що крім Ню Йорку азійська інфлюенца пошириться в епідемічних розмірах ще і в стейтах Луїзіяна, Міссіссіппі, Тексас і Ютаг, а можливо також і в Алабамі, Іллиной, Мишиґені, Ореґоні і Каліфорнії. Та департамент здоров'я твердить, що ця інфлюенца має розміри пошести тільки в Нюйоркському стейті. В місті Ню Йорк померло на флю вже три особи — один грецький студент, одна 9-річна дівчина в Бруклині і один моряк з англійського корабля.

● **У Луїсвіллі,** Кентаки, з усіх 40,022 дітей спільно з чорними дітьми навчаються вже 35,974, тобто 78.2 відсотка. В місті є 57 спільних шкіл— 10 для білих і 8 для чорних учнів.

І в 1958 році не буде зменшення податків

Вашингтон. — Бюджетове бюро вивчає, яка може бути бюджетова надвишка в фінансовому році, що почався 1-го липня 1957 року. Згідно з передбаченнями цього бюра надвишка виноситиме тільки півтора більйона долярів, а це є замало на те, щоб можна зменшувати прибуткові податки. Звіт про стан бюджету містить такі пункти: 1. Федеральні видатки становитимуть рекордово високу суму 72 більйонів долярів, хоч Конґрес і уряд зредукували бюджет. 2. Ця сума буде на 200,000,000 долярів більша від запропонованого Айзенгавером бюджету в сумі 71,800,000,000 долярів, проти чого всі протестували з Джорджом М. Гомфрі, секретарем скарбу на чолі. 3. Прибутки державної скарбниці зменшаться на 100,000,000 долярів і становитимуть 73,500,000,000 долярів. 4. Бюджетова eадвишка виноситиме тільки 1,500,000,000 долярів, яка не дозволить на те, щоб зменшити прибуткові податки, бо треба в першу чергу подумати про зменшення федерального заборгування. Ця вістка засмутила платників податків, які сподівалися, що зменшені прибуткові податки покриють видатки в зв'язку зі збільшенням цін на консумційні товари. Не є вдоволені і демократи, які сподівалися в виборчому 1958 році прийняти законопроєкт про зменшення прибуткових податків та тим способом здобути виборчі голоси.

УКРАЇНКА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У ФОРУМІ І. Н. ТАЙМСУ НА ТЕМУ СОВЄТСЬКОЇ ЗАГРОЗИ

Ню Йорк. — В найближчу неділю вполудне тут відбудеться відомий форум Молоді Ню Йорк Таймсу, темою якого цим разом буде питання: „Чи ми розуміємо загрозу Совєтської Росії". Модератором цього форуму є Дороті Гордон, а гостем буде Ґері Шворц, відомий спеціяліст совєтських справ у Ню Йорк Таймсі. До групи, що обговорюватиме проблему, запрошена також українка, Оксана Драґан, учениця останнього року Ст. Алойшіюс Гайскул в Джерзі Ситі. Форум відбудеться в неділю 6-го жовтня від год. 12 до 12:30 вполудне та буде переданий телевізією на каналі ч. 5., а в чергову суботу, 12-го жовтня, буде переданий радіостанцією WQXR між год. 10:30 і 11:00 перед полуднем.

Тунісія відкликала свого амбасадора з Парижу

Париж. — Президент Тунісії Габіб Бурґуіба заявив у промові через радіо до туніського народу, що з Францією „неможливо жити в приязні" і що він тому відкликав з Парижу туніського амбасадора Мохаммеда Масмуда. Він зазначив, що вправді прийняв був запрошення уряду Бурже - Монорі на спільну французько-туніську конференцію, але після упадку того французького уряду, не знає, чи наступний уряд підтримає концепцію такої конференції. Відкликання туніського амбасадора, яке характеризує загострення французько - туніських взаємин, прийшло внаслідку гострого спору за порушування туніської території французьким військом. Два дні тому появився французький військовий комунікат, що французькі літаки були острілювані з туніської території скорострілами. Тим часом Тунісія твердить, що це французи свідомо налетіли на прикордонну смугу Тунісії і збомбардували одно село та острілювали цивільних мешканців скорострільним вогнем. Французи твердять, що вони мусять заганятись на туніську територію в погоні за альжирськими повстанцями.

До Міжнародної Аґенції Атомової Енерґії не допущено ком. Китаю

Відень. — Совєти з своїм чеським сателітом зголосили на першій конференції Міжнародної Аґенції Атомової Енерґії два внески, ціллю яких було перепачкування до тієї установи комуністичного Китаю. Перший внесок поручає допустити, в характері обсерваторів, на звичайні і надзвичайні засідання Аґенції представників від всіх тих держав, які захочуть цього. Другий внесок сформулював репрезентант Совєтів на Мандатній комісії конференції, щоб заперечити право національному Китаєві засідати в Аґенції. Обидва внески перепали, при чому совєтсько-чеський внесок дістав 13 „за" і 35 „проти". Зате прийнято канадійське внесення, щоб допустити до Міжнародної Аґенції Атомової Енерґії обсерваторів від тих усіх держав, які є членами Об'єднаних Націй, або якихось комісій чи аґенцій ОН, а не є членами Міжнародної Аґенції.

Англійські соціялісти вірять, що прийдуть до влади

Лондон. — На конференції екзекутивного комітету англійської соціялістичної Партії Праці, яка відбулась в Брайтон в першій половині цього тижня, провід тієї партії висловлював тверду віру, що в найближчих парляментарних виборах в Англії консервативний уряд програє і Партія Праці прийде знову до влади. Лідер партії Гю Гейтскелл заспокоював своїх партійних товаришів, що відмова прем'єра Мекміллена, щоб уже тепер розписати нові вибори, не спасе консерватистів при чому вказував на щораз нову поразку Консервативної партії при доповняючих виборах. Гейскелл осягнув велику персональну перемогу, здобувши затвердження своєї поміркованої програми щодо націоналізації різних ділянок англійського народного господарства. За тією програмою, Партія Праці заповідає, що після приходу до влади вона переведе знову націоналізацію тільки стального промислу і далекопростірного транспорту. Дві поправки лівої опозиції, м. ін. внесення, щоб політику екзекутивного комітету піддати ревізії, перепали 1,276.000 голосами проти 5,309,000, що підтримали Ґейтскелла. Делеґати конференції репрезентували м. і. всі шість англійських професійних спілок, із яких тільки одна була в опозиції. Лідер лівого крила Енюрин Бівен, який тількищо вернувся з подорожі до Совєтів, має ніби запевнене місце в уряді Партії Праці, якщо вона прийшла б до влади, як міністер закордонних справ. Він викликав сензацію заявою в обороні дальших атомових експериментів Англії.

Комуно-мадярський уряд виключає замирення з Надем

Будапешт. — Урядуючий в Будапешті перший віце-прем'єр Ференц Мюніх заявив, що він виключає поворот минулорічного прем'єра з часу мадярської революції, Імре Надя, до правління і будь-яких впливів. Комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар перебуває тепер у комуністичному Китаї і з Мюніхом, який в уряді Кадара має становище віцепрем'єра та міністра внутрішніх справ, поверх тригодинну розмову перевів представник „НЙТаймс-у" Ґеррісон Селсбері, який роз'їздить тепер по комуністичних країнах. Мюніх заявив ніби охочість комуністичної Мадярщини „направити взаємини" з З'єдиненими Державами, але не признає в погіршенні цих взаємин ніякої вини за Мадярщиною. Навпаки, він підтримав вигадку про затіяння Америкою минулорічного повстання на Мадярщині та заповів у цій справі оприлюднення „документів". Він признав, що ще 3.000-3.500 в'язнів чекає на розгляд їхніх „справ", признав теж переведення смертних присудів на „зрадниках", але, мовляв, число екзекуцій було „невелике". Він відмовився подати точно, скільки їх було. Найгірше лаявся цей мадярський комуніст на кардинала Міндсенті, називаючи його постійно „злочинцем".

Польща і ЧСР пропонують виректись атомової зброї в Середній Европі

Об'єднані Нації. — Комуно-польський міністер закордонних справ Адам Рапацький заявив у своїй промові перед Генеральною Асамблеєю в минулу середу, що Польща зобов'яжеться не втримувати на своїй території власної ані чужої атомової зброї, якщо те саме зроблять „обидві Німеччини". Він твердив, що це залежить в першій мірі від Західньої Німеччини, на території якої західні держави ніби тримають атомову зброю. Він склав заяву „в порозумінні з іншими країнами, членами Варшавського пакту", себто ніби й з Совєтами, які покликали до життя Варшавський пакт, що об'єднює під совєтським командуванням всі сателітні армії. До його заяви приєднався комуно-чеський представник Вацлав Давід. Зміст заяви Рапацького був такий, що коли б держави НАТО відмовились від озброєння західньо-німецької армії атомовою зброєю і самі не тримали на західньо-німецькій території такої зброї, то Совєти зроблять те саме у відношенні до Східньої Німеччини. Недавно, бо 30 вересня ц. р. Громико відгрожувався саме озброєнням ґарнізонів в середній Европі атомовою зброєю. Рапацький не згадав про дві найважливіші речі: чи можна повірити йому і Совєтам на слово і чи Москва погоджується на міжнародну інспекцію та контролю щодо виконання такого договору.

У ВАРШАВІ СТУДЕНТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ В ОБОРОНІ ПРЕСИ

Варшава. — Вперше від жовтня мин. року на вулицях Варшави відбулись демонстрації і сутички між демонстрантами та поліцією. Це була демонстрація коло 2,000 студентів з приводу закриття комуністичною владою тижневика „По просту", органу високошкільної молоді, який здобув собі популярність за свою відвагу у критикуванні комуністичного режиму. Варшавська радіостація подала в четвер 3 ц. м. о 11 год. коротку вістку, що на вулицях відбулись „неспокої, викликані підлітками та хуліґанськими елементами, при чому поліція арештувала деякі найбільш авантурницькі одиниці". Насправді, поліція у силі 200—300 осіб, розганяла демонстрантів слізьним газом та палками. За твердженням закордонних кореспондентів у Варшаві — мабуть не було важче поранених. Демонстрація почалась на майдані Нарутовіча, у центральній частині відбудованого міста, що було поруйноване за протинімецького повстання в 1944 році. При тому майдані стоїть будинок студентського „гуртожитку". В той сам день летючки, підписані „Організацією Соціялістичної Молоді", були розкинені в усіх високих школах Варшави, з закликом прибути на віче. Коли перед студентським домом почали збиратися студенти, над'їхали поліційні авта з поліціянтами, які спершу зверталось з закликами, щоб зібрані розійшлись, а коли заклики не помогли, почали розганяти студентів силою. З вікон студентського дому кричали до поліціянтів: „Фашисти! енкавудисти!" За повідомленням одного з закордонних кореспондентів, коли якийсь молодий промовець почав із підвищення промовляти до юрби студентів „Товариші!" — то йому перервали: „Студенти, а не товариші". Істотним змістом демонстрації був протест проти прикорочування свободи слова і друку. Польська високошкільна молодь особливо озлоблена загостреною пресовою цензурою та репресіями супроти критиків режиму, бо саме молодь і названий часопис „По просту" були головними промоторами подій, які винесли Ґомулку до влади, й вони були його першими головними підпорами. Останнім закидом, що його зробив сам Ґомулка редакції тижневика „По просту", це ніби ширення песимізму й дефетизму в громадянстві „чорним" насвітлюванням різних явищ польського життя. Прихильники того часопису пояснювали, що часопис пише тільки правду.

Антикомуністичний „уряд" в Сан Маріно дістав моральну підтримку від ЗДА

Сан Маріно. — Гурт демократичних італійців, які забарикадувались у порожній фабричній галі незакінченої сталеварні в Сан Маріно, був дуже приємно здивований, коли в четвер 3 жовтня перед будинком появилось авто з американським прапорчиком. Це американський консул із Флоренції, Дейл Фішер, зробив 70 милеву подорож, щоб ніби передати для інформації статут Міжнародної Аґенції Атомової Енерґії, а фактично, щоб заманіфестувати визнання З'єдиненими Державами антикомуністичного „уряду" Сан Маріно. Ця найменша у світі „держава", величиною 23 кв. миль з населенням 28.000 душ, оточена територією італійської держави й положена серед високих гір, від двох тижнів переживає бурю в склянці води: комуністичний „уряд" тієї республіки, втративши більшість в місцевому „парляменті", розв'язав той парлямент і не захотів податись до димісії. Тоді склався другий, антикомуністичний уряд, який видав „проклямацію до народу" з натавруванням червоних узурпаторів. Справа набрала розголосу, бо Італія негайно визнала цей антикомуністичний уряд та вислала військо, щоб воно, оточивши Сан Маріно, не допустило озброєних комуністичних банд, які спішили на допомогу комуністам в Сан Маріно. В Об'єднаних Націях отримано два листи — від комуністів і від антикомуністів в Сан Маріно, при чому комуністи зажадали прислання туди міжнародної поліції для збереження спокою. Американський консул мав труднощі, поки передістався до антикомуністичної головної кватири через кордон італійської та сан-марінської поліції. Не можна було раніше порозумітись з „урядом", бо він не розпоряджає телефоном. Неофіційне, але фактичне визнання З'єдиненими Державами антикомуністичного „уряду" в Сан Маріно дало йому велику моральну підтримку. Комуністичний „міністер закордонних справ" Джіно Джакоміні вислав депеші до італійського президента та прем'єра з просьбою перейняти на себе посередництво в полагоді „конфлікту".

В АМЕРИЦІ

● **Теодор Ґрін** із Ровд Айленду — найстаріший з усіх дотеперішніх членів Сенату ЗДА, 2-го жовтня він відзначив у Провіденсі, Р. А., свої 90-ті народини в колі родини. В понеділок, 7-го жовтня стейтове товариство адвокатів влаштовує на його честь прийняття, а 8-го жовтня він, як голова Сенатської Комісії закордонних справ, виїде до Европи. Минулого року Теодор Ґрін відзначав свої народини в Африці, а 1955-го року в Банґкоку, Сіям.

● **Відомий фільмовий актор** українського роду Джек Пеленс - Палагнюк 2-го жовтня приїхав до своєї дружини Вірджінії. В серпні цього року вона внесла була прохання про розвід, а після того й він вніс позов у справі розводу. Дружина Пеленса - Палагнюка заявила журналістам: „Джек приїхав до мене і до своїх дітей, і гадаю, ви можете написати, що ми вже замирилися".

● **Секретар армії** Вілбер М. Брокер повідомляє, що утримання летунства і війська крайової Ґвардії в Литтл Року коштує денно федеральному урядові 95,000 долярів.

● **Професор радіології** у Вашинґтоні д-р Венделл Дж. Скотт закликає лікарів користуватися рентґеновими апаратами тільки тоді, коли це конче потрібне, бо, мовляв, X проміння шкодить для здоров'я пацієнтів.

● **Курка з породи леґгорнів** у Флемінґтоні, Н. Дж., 30-го вересня здобула американський і світовий рекорд у несенні яєць: вона знесла за 365-ох днів 362 яйця! Протягом кількох днів ця рекордсменка не знесла ані одного яйця, але в деяких днях зносила по двоє і троє.

● **Уряд поборової служби** повідомляє, що поликування до військової служби буде відбуватися й надалі, хоч число збройних сил знову знижено на 100,000 вояків. Збройні сили потребують кваліфікованих рекрутів, бо нова зброя є дуже ускомплікована.

● **У Ґрінсборо,** Північна Каролайна, невідомі злочинці підклали вибуховий матеріял під дім негра Е. Геррінґа, який послав своїх дітей до школи, до якої досі ходили тільки білі учні. Дім злегка пошкоджений. Поліція інтенсивно шукає злочинців.

● **33% бюджету Об'єднаних Націй** оплачують З'єдинені Держави. Уряд ЗДА не хоче далі покривати третини коштів цієї міжнародної організації і домагається зниження своєї платничої повинности до 30%. ЗДА прийняли на себе таке високе зобов'язання, коли в ОН було тільки 50 членів. Тепер є їх 82.

У СВІТІ

● **Новий совєтський** амбасадор в Юґославії, Іван К. Замчевський, передав Тітові свою вірчу грамоту. Попередній амбасадор Ніколай Фірюбов, чоловік Фурцевої, яку називають „найпливовішою комуністкою в світі", завдяки своїй дружині, протеґований Хрущовим, став тепер віце - міністром закордонних справ.

● **Під час маневрів морської фльоти НАТО** на Середземному морі, біля півострова Ґалліполі, турецькі радарні апарати кількакратно встановлювали приявність чужих ракетних літаків на великій висоті, які прилітали зі сторони Чорного моря з швидкістю 600—800 миль на годину. Висилані за ними винищувачі, не могли їх наздогнати. Без сумніву, це були совєтські літаки, які, мабуть, фотографували маневри.

● **Нікита Хрущов** запевнив пані Елінор Рузвелт, на честь якої влаштував бенкет у своїй резиденції в Ялті (Крим), що „нова світова війна — неможлива". Пані Рузвелт винесла враження, що в Совєтах дуже шанують пам'ять її чоловіка, кол. президента Ф. Д. Рузвелта, за якого Америка визнала СССР і прийняла його за свого союзника. Пані Рузвелт вже вернулась до ЗДА.

● **У Лондоні** будують 30-поверховий будинок на бюра; це буде найвищий хмародер в Англії. До цього часу найвищим будинком на англійському острові був 15-поверховий дім над Темзою, недалеко Ватерльоомосту. Найвища вежа в Лондоні — дзвіниця собору св. Павла з 1710 р. За існуючим в Англії законом, на спорудження кожної будівлі вищої за 100 стіп треба мати дозвіл.

● **Японський цісар** Гірогіто особисто відкриє 24-го травня 1958 року 3-ті Азійські Ігрища в Токіо. Він візьме участь також в нарадах Міжнародного Олімпійського Комітету в Токіо, що відбудуться 14 травня 1958 року. Наступник японського престолу Акігіто головуватиме в Комітеті Азійських Ігрищ.

● **Лайтенант Андре Молле,** стриєчний брат кол. прем'єра Франції Гю Молле, згинув в Альжирі під час наскоку арабських партизанів із засідки на французький військовий відділ.

● **На Кипрі** вибух бунт серед 700 грецьких в'язнів в англійському концентраційному таборі недалеко міста Лярнака: в'язні обурені урядовим запереченням, що їх товариші недолі, які захворіли на азійську інфлюенцу, не мають доброї лікарської опіки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШРУБА ЗАТИСКУЄТЬСЯ

Розвиток подій у Польщі зводить нанівець не тільки досягнення і реформи минулорічної безкровної революції, але й ударемнює сподівання поляків на можливість якогось унезалежнення Польщі від Москви. Погодившися на прихід до влади в'язненого з наказу Сталіна Гомулки і на започатковану ним деяку лібералізацію в інтелектуальному та сільсько-господарському житті, Москва не припинила ні на мить своїх заходів приборкати польську „ворохобню", як це звикли називати москалі польські змагання до незалежности.

Сьогодні невідомі ще всі заходи й методи, що їх застосовує Москва в широкій акції приборкування „ворохобників" і привертання Польщі на лоно московського „інтернаціонального солідаризму". Про інтенсивність цих заходів і про перфідність метод можна здогадуватися тільки із все нових фактів про скріплювання комуністичного режиму і затискування вільної думки, що сталися останніми місяцями в Польщі. Допомагає здійснювати ці заходи той самий Гомулка, що прийшов до влади на хвилях незадоволення та лібералізації і що тепер просто змушений уже слухати диктату Москви і виконувати директиви „центру світового комунізму".

Деякі познаки повороту сталінських метод у внутрішній політиці польської комуністичної партії можна було завважити вже під час виборів до польського сейму, що відбулися на початку цього року. Вже тоді Гомулка погрожував „важкими консеквенціями" всім, хто не дотримуватиметься партійної лінії. Зміцнів натиск режиму особливо в останніми місяцями. Після деякого періоду відносної свободи зв'язків населення із закордоном, запроваджено знову цензуру приватних листів. Зараз же після виборів партійні й урядові чинники почали загострювати і пресову цензуру, що виявилося в конфіскатах опозиційних не так до режиму, як до Москви статтей по різних польських часописах і в припинюванні видань, що були промоторами жовтневої революції у Польщі.

Свого вершка досягли ці цензурні утиски в останніх днях вересня ц. р., коли то центральний комітет польської компартії, названої „польською об'єднаною робітничою партією", вирішив замкнути тижневик „По просту", орган молодих польських інтелектуалістів, що здобув собі славу в усьому світі своїми виступами проти сталінських метод і в обороні свободи слова і думки. Цей тижневик причинився був чи не найбільше для розворушення польської публічної опінії восени минулого року і до започаткованого під час жовтневих подій перевороту, що з його допомогою вернувся до влади — на становище першого секретаря компартії і фактичного диктатора Польщі — Владислав Гомулка. Не зважаючи на це, провід польської компартії почав з допомогою цензури боротьбу із згаданим тижневиком, яка вилилася у припиненні видавання цього часопису в літні місяці, а коли появилося вересневе число, — в його конфіскаті. Не допомогла відіграна цим часописом роля в користь Гомулки, не допомогли ніякі інтервенції і навіть спроба редакції видати, замість сконфіскованого, підстрижене до бажань режиму вересневе число. На вимогу самого Гомулки часопис закрито, а його редакторів, які зараховують себе до „незалежної лівиці", обвинувачено в недотримуванні партійної лінії і в звеличуванні досягнень комунізму в Польщі. Цікаво відзначити, що відбулося це закриття безпосередньо після запеклих атак совєтської преси, зокрема „Літературної Газети", на польських інтелектуалістів за їх „декадентство" і небажання визнавати „досягнення" соціялістично-реальної совєтської літератури.

У зв'язку із цим загостренням внутрішнього курсу дуже характеристичним є відкликання з Варшави до Москви совєтського амбасадора Пантелеймона Пономаренка, одного із найвірніших соратників Сталіна і тепер довіреної особи Хрущова. Пономаренко, на думку поінформованих журналістів, є тим, хто переконав Хрущова у недоцільності гострішої совєтської інтервенції в польські минулорічні події запевнивши його, що полагодить „справу" „успішнішими" заходами і засобами. Треба здогадуватися, що своє завдання Пономаренко виконав, загнуздавши Гомулку і підготовивши ґрунт для ведення вже цілком явної і безкомпромісової політики супроти Польщі.

ОН, КРИЗА У ФРАНЦІЇ І АЛЬЖИР

На початку цього року Генеральна Асамблея ОН прийняла була резолюцію, в якій поручалося знайти „мирну, демократичну і справедливу розв'язку" альжирської проблеми. На таку Соломонову формулу погодились і Франція і мусульманські націоналісти з Альжиру, бо вона йшла по лінії бажання одних і других. Мудреці ж з Об'єднаних Націй хотіли дати Франції час, щоб вона сама, без небажаних їй посередників, поладнала ту справу, яку вважає за свою „внутрішню". Проте, за останніх шість місяців в альжирській історії не тільки нічого не змінилось на краще.

Коли 11-та Генеральна Асамблея приймала згадану резолюцію, то у Франції правив ще уряд Гю Молле. Його рецепта в альжирській недузі передбачала три етапи лікування: 1) замирення в Альжирі, 2) вибори під міжнародною контролею і 3) переговори французького уряду з легітимними представниками, як 8.5 млн. мусульман, так і 1.2 мільйона европейців, що становлять альжирське населення. Цей, на перший погляд, логічний плян виявився зовсім нереальним, бо всі без винятку альжирські мусульманські діячі відкинули концепцію виборів і переговорів, якщо французький уряд не признає спершу в принципі права альжирського населення на самовизначення (паралеля з становищем кипрсько-грецьких патріотів!). І тому не зреалізовано навіть 1-ої точки того пляну, бо, замість миру чи хоч би перемир'я в Альжирі, весь час продовжувалась кривава підпільна війна проти французького володіння. Вбупереч постійним запевненням міністра в справах Альжиру Роберта Лякоста, що ось-ось прийде „замирення" і що революціонери зазнали великих втрат, що „хребет їхнього спротиву зламаний" — 400-тисячна французька армія в Альжирі все ще не може „спацифікувати" тієї країни. За три роки війни згинули там десятки тисяч мусульман, в тому числі багато зовсім невинного цивільного населення, що терпить однаково як від стосованої французами засади колективної відповідальности, так і від фанатиків-підпільників, що винищують дійсних чи здогадних „угодовців". Французьких втрат у людях не оприлюднюється. Зате, як твердять американські фахівці, ця війна коштує Франції щороку кругло більйон долярів, і є найбільшою причиною інфляції у Франції, її заборгованости, труднощів у продукції і збуті, зменшення вартости валюти через брак довір'я до неї у власному народі, — словом тієї поважної господарсько-фінансової кризи, яка потрясає країною.

Уряд Гю Молле, що так і провалився внаслідок своїх непопулярних проєктів господарської реформи, до кінця свого існування ні на крок не наблизив „мирної, демократичної і справедливої" розв'язки альжирської проблеми. Всі французькі партії стояли (и стоять) на становищі, що Альжир є невід'ємною частиною французької держави, а обидві підпільні альжирські організації не відступили від вимоги визнати принцип, що Альжир має право на самовизначення і — якщо цього захоче нарід — на самостійність. Коли на початку червня ц. р. прийшов до влади уряд Морріса Бурже-Монорі, то він рішив приспішити розв'язку цієї справи, щоб проголосити конституцію для Альжиру власним рішенням французького парляменту, без попередніх переговорів із альжирцями. Плян тієї конституції засновувався на новому адміністраційному поділі Альжиру на шість провінцій, з яких дві мали б у провінційному соймі більшість білих поселенців, а чотири — більшість автохтонних мусульман. Провінційні сойми могли б відступити частину своїх прерогатив центральному парляментові (чи пак раді), що його вибирали б більш-менш за зразком виборів до американського сенату. Існував би центральний псевдоуряд, не для правління цілою країною, а для координації дій між автономними провінціями. Головою такої керівної „ради" мав би (за тихою умовою) стати мусульманин, але довірений французького уряду. Словом, це був би безумовно поступ в порівнянні з теперішнім станом в Альжирі, але дуже далекий від тієї самостійности, що її вимагають альжирські націоналісти.

Але навіть така куца автономія викликала крик збоку французьких колоністів в Альжирі, які взагалі не бажають ніякого поширення адміністраційно - політичних прав автохтонних мусульман, і збоку правих партій в метропольній Франції, носіїв принципу „непорушности Французької Унії". Найбільше застережень викликало питання про склад і компетенцію центрального парляменту і того псевдоуряду, який в очах французьких колоністів породив мариво дійсного уряду відділеної від Франції альжирської держави. Хоч на раді міністрів осягнено згоду щодо тексту тієї нової конституції для Альжиру, але під час парляментарних дебат праві партії домагались щораз нових поправок і змін різних точок і постанов того проєкту. Прем'єр Монорі побачив, що коли так піде далі, то з урядового проєкту насправді нічого не залишиться, а постане така карикатура на автономію, з якою дійсно уряд не зможе показатись перед альжирськими патріотами і перед міжнародним політичним світом. І тому минулої п'ятниці Морріс Бурже-Монорі перервав парляментарні дебати і поставив справу руба: або прийняти урядовий проєкт „ан бльок", в цілості, або відкинути його, а з ним і провалити уряд. Як відомо, подратовані цим виступом прем'єра французькі парляментаристи, серед яких Монорі не втішався особливою повагою, дійсно провалили 30 вересня і проєкт уряду і самий уряд.

У Франції постав „вакуум", а ще „порожніше місце" постало в становищі Франції до альжирської проблеми. Протектори Альжиру в Об'єднаних Націях мають слушну підставу твердити, що Франція нездібна власним рішенням перевести „мирну, демократичну й справедливу" розв'язку, коли французький парлямент не погоджується навіть на скромний проєкт уряду Бурже-Монорі. Зрештою, підпільна націоналістична організація, Альжирський Фронт Національного Визволення, яка керує партизанською війною і вислала до Ню Йорку свого представника для контакту з сильним азійсько-африканським бльоком держав в Об'єднаних Націях, повів зручну поміркованy тактику. Альжирські націоналісти заперечують, начебто вони хотіли від ОН будь-якої прикрої для Франції резолюції. Вони, мовляв, не хочуть нічого більше, як такого порозуміння з Францією, яке запевнило б „вільну співпрацю" між Альжиром і Францією, „із збереженням слушних інтересів Франції". Вони цього не кажуть, але натякають, що така „вільна співпраця" могла б бути при створенні альжирсько - тунісько - марокканської федерації, яка з черги підписала б добровільний договір із Францією про поєднання проблем військової оборони і закордонної політики тієї федерації і Франції та про тісний політично-економічний союз. І вони, альжирські націоналісти, пропонують відбути у цій справі „конференцію круглого стола", за яким засіли б представники Франції, альжирців, Марокко і Тунісії. Французький уряд відкидає цю концепцію, бо, мовляв, він не може визнати за названою монопольною організацією представництва альжирського народу. Мериторично, французи бояться такої конференції, знаючи наперед, що мусульманські контрагенти не погодяться на проєкт такого типу, який виготовив Бурже-Монорі, і що французька публічна опінія недозріла до більших поступок альжирцям.

Ось та сліпа вулиця, в якій опинилась проблема Альжиру, що спричиняє клопіт не тільки Франції й Альжирові, але й усьому вільному світові, на радість комуністам.

МАСАРИКОВІ РОКОВИНИ

Лондон. — Чеські й словацькі організації в Лондоні (не всі) влаштували тут сходини на спомин творця і першого президента Чехословацької республіки проф. Т. Масарика, який помер 20 років тому, 14 вересня 1937 р. Чехословаччина, як незалежна держава, пережила всього лише на один рік свого засновника, бо вже восени 1938 року дійшло до фактичного відокремлення Словаччини і українського Закарпаття від Чехії, а в березні 1939 року прийшла німецька окупація Чехії. Після поразки Німеччини в другій світовій війні Чехословаччина, хоч була формально відновлена, вже не спромоглася на незалежну політику і стала слухняним сателітом Москви.

Головний промовець на сходинах в пам'ять Масарика, проф. Я. Странський, у своїй доповіді дав нарис історії Австро-Угорської монархії і відношення Масарика до цієї держави. В деяких частинах ця доповідь була обороною політики Масарика супроти закидів, які робили йому й декотрі чеські політики і не-чехи (напр., В. Черчілл) за те, що Масарик так непримиренно поставився до Австрії, як держави і всіх сил ужив, щоб ту велику державу знищити.

Проф. Странський згадав відомого чеського історика і політика Палацького, який 1848 року писав, що ідея Австрійської держави — охороняти малі слов'янські народи від Німеччини і Росії: „Якби Австрії не було, то треба було б її вигадати" — писав Палацький.

Звичайно, найбільша вина династії Габсбургів в тому, що вона дійшла до згоди з мадярською шляхтою 1867 року і розділила державу на Австрію, з перевагою німців, і Угорщину, під диктатурою мадярською. У Галичині українців віддано на поталу польській шляхті. Ця політика викликала серед більшости нерівноправних народів Австро-Угорщини сепаратизм, що й привів цю державу до ліквідації. У висновку проф. Странський з огірченням оповідав про „совєтизацію" Чехословаччини, яка зробила цю країну колонією Москви. Саме в день смерти Масарика, казав Странський — приїхала до Праги урядова делегація Монгольської Совєтської „республіки", і члени цієї делегації „навчали" чехів як їм найлегше дійти до соціялізму...

Що ж лишилося в політиці від діяльности Масарика? — поставив питання професор Странський. Всі широкі пляни й надії Масарика впливати на світову політику не здійснилися. Комуністична диктатура, якій дано владу в Чехословаччині з ласки Москви, не збирається ліквідуватися. Приклад Угорщини показав як тяжко малому народові скинути комуністичну диктатуру, коли за нею стоїть могутня імперія — СССР. Проф. Странський знайшов тільки одну реальну величину — спадщину Масарикової політики: коли б дійшло до ліквідації комуністичного режиму то вже ніхто не буде ставити під сумнів право Чехословаччини на державну незалежність. Це — мала утіха.

Безперечно в діяльності Масарика міг бути рік 1918-ий зворотним пунктом. У жовтні 1918 р. цісар Карло Габсбург проголосив свободу й рівноправність для всіх народів Австро-Угорщини і кликав їх до створення вільної спілки незалежних націй. Масарикові здавалося в той час, що Німеччина вже не встане на ноги після поразки, а Росія під большевицькою диктатурою, — думалося тоді, — викреслена зі списку великодержав. Тому чехи, під проводом Масарика були непримиренні супроти будь-якого відновлення Наддунайської держави вільних народів. Масарик, як це буває нераз, надто повірив у щасливу коньюнктуру і забув мудрі пересторогн Палацького. Наслідок був той, що Чехословаччина стала по черзі жертвою німецького і московського імперіялізмів.

П. А.

Лев Шанковський

ДЖІЛАС ТА УКРАЇНСЬКІ ПІДПІЛЬНІ ПУБЛІЦИСТИ

(4)

Оце є одинока різниця, яку ми знайшли між поглядами українських революційних публіцистів і їхнього сучасного югославського послідовника, і вона виходить на користь наших публіцистів. Вони краще й повніше проаналізували комунізм, як сам колишній комуніст Джілас. Ідентичність інших аналіз доводить, що такі різні автори не тільки мали гостре аналітичне чуття, але й багатюще знання з ділянки соціології, яке вміли використати для своїх обсервацій. Все це говорить нам, що вже ніяк не потребуємо промовчувати праць наших підпільних публіцистів, що писали свої глибокопродумані есеї десь у невідомих підземеллях. І варто теж відзначити, що їх у цих підземеллях та сучасного нам Джіласа в тюрмі характеризує ще спільний оптимізм, глибока віра в голошені ними ідеї, певність остаточної перемоги. Вони, зокрема, сильні в Полтави, який переконаний, що „наша перемога вже завтра", що „український визвольний рух не лежить колодою на розвитковому шляху історичного процесу", що „він іде в ногу з тим усім, що доконується в світі". Бо „він є частиною тієї великої сили, яка сьогодні руйнує старий світ і будує новий", він „пролог, а не епілог".

І коли ми зближаємося до кінця нашої статті, ми таки не можемо стриматися, щоб не звернути уваги на один момент. Коли Джілас, у багатьох випадках, повторив думки, що їх сказали майже в ідентичній формі українські підпільні публіцисти (Полтава, Горновий, Кужіль й інші, кожний у своїй ділянці), перед декадою він зразу здобув широкий розголос і славу в світі. Ми цілком розуміємо ці специфічні моменти, що впливають на такий стан. Але, коли світова преса гомонить славу Джіласові, ми не можемо не згадати, як наша еміґраційна громада прийняла наших підпільних публіцистів. Тільки для небагатьох вони залишились „велетнями чина й духу", але велика більшість виреклася їх, або заперечуючи їх існування, або просто промовчуючи їх. А тим часом аналогія з книгою Джіласа свідчить, що не треба вже з надто великою набожністю говорити про їх твори, щоб ствердити, що вони ні в якому разі не пасли задніх. Можна було з їх писаннями показатися між люди.

Можуть сказати: Горновий загинув, пропав без сліду Полтава, невідомо про долю Кужіля. Все ж таки, коли вони фізично загинули, то голошені ними ідеї не загинули. В совєтській пресі доволі часто проривалася досить розпучлива характеристика їхньої діяльности. Чи це буде книга (Осипа Мстиславця) видана в 1950 році, що воювала з „розтлителями народної свідомости", чи цілком виразний вибух невдоволення в статті Рябокляча („Радянська Україна", 12. VIII. 1951 року) „про ідеологічні диверсії банд українських націоналістів", або в фейлетоні (17. XII. 1952) про тих, що хочуть „листівками" затримати будову соціялізму, чи навіть безпосередні тиради ґавляйтера Кириченка про те, як українські націоналісти прикриваються „націонал-комунізмом", щоб знайти безпосередній доступ до мас, — то це ніщо інше, як московсько-большевицька відповідь на викривання суті московського большевизму, що його так блискуче започаткували українські підпільні публіцисти, а тепер не менше блискуче сформулював югослав Мілован Джілас. І коли ми знаємо, що в Югославії існують „джіласівці", бо це вони зуміли книгу забрати з тюрми й перепачкувати закордон, то чужинецькі свідки розповіли нам багато про ідейних учнів Полтави, Горнового, Кужіля й інших у совєтських концентраційних таборах. Ось як їх характеризує австрійський соціяліст Фішер (Бюлетень Міжнародної комісії для розслідування практики в концтаборах, Париж, ч. 4, 1956): „Вони є націоналісти, але їхні ідеї є прогресивні; вони ненавидять росіян, але свою ненависть до них вони вміють підпорядкувати ідеї співпраці з ними проти спільного ворога; вони запальні й фанатичні, але їхня поведінка й товариськість можуть служити зразком для всіх інших".

Озброєним ідеєю ворогам своїм Москва ще може сьогодні протиставити танки, гармати і навіть міжконтинентальні ракети. Але не може вона протиставити їм ідеї, бо її не має „нова кляса" большевицьких вельмож. А там, де зударяються гармати й ідеї, завжди перемагають ідеї, казав Наполеон. „Вчителька життя" признає йому рацію.

П. С. У цій статті наведено цитати з таких творів Петра Полтави — „Концепція Самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу" та „Елементи революційности українського націоналізму" і з творів Осипа Горнового — „На большевицькому ідеологічному фронті".

Кінець.

ЗАПАХЛА ОСІНЬ...

Запахла осінь
 в'ялим тютюном,
Та яблуками,
 та тонким туманом, —
І свіжі айстри
 над піском рум'яним
Зорять за одчиненим
 вікном.

У травах коник,
 як зелений гном,
На скрипку грає.
 І нащо ж весна нам,
Коли ми тихі
 та дозрілі станем,
І вкриє мудрість
 голову сріблом?

Бери сакви
 і рідний дім покинь,
І пий холодну
 мовчазну глибінь
На калісєях, де медово
 співоть дині!

Учися чистоти
 і простоти
І, стоптуючи
 килим золотий,
Забудь про вежі
 темної гордині.

М. РИЛЬСЬКИЙ

Анна Франко-Ключко

ЛИСТИ ДО ТОВАРИШКИ

(7)

Велику вагу покладено на вивчання мов, при чім нам приходилось читати твори визначних письменників в чотирьох мовах, опрацьовувати твори і життєписи письменників, — з літературного, мистецького і критичного підходу. Перед нашими очима проходили дефілядою визначні люди світу, їх вчинки і твори.

Ми з таким самим чуттям і захопленням читали про долю дівчини-кріпачки або нещасної сироти Олюньки, як і про геройські вчинки Ганнібаля, Александра Великого чи Наполеона. Читати й вивчати — це було найлюбіше заняття. Ми читали в школі і вдома. Книжки брали в бібліотеці шкільній, домашній, а потім в міській. Нам ніколи не було досить книжок, і нераз ми відмовлялись від розривки, щоб тільки зачату книжку скінчити.

До цього давали нам заохоту наші вчителі і вчительки. Найбільш освічені й очитані між ними були українські письменники, громадські діячі і науковці. Своїм влучним підходом уміли вони вщепити заінтересовання і замилування до всього, що є величне, ідейне і гарне, без огляду на те, чи то було в нашім народі, чи чужім.

Чи пригадуєш собі, люба товаришко, з яким захопленням ми читали гекзаметрами „Іліяду" і „Одисею" Гомера, „Пана Тадеуша" Міцкевича або „Марусю" Квітки-Основ'яненка. Ми з тим же захопленням вивчали напам'ять „Ді Ґренадіре" Ґете, „Нотр Дам" Гюго або „Тополю" Т. Шевченка.

Це був час безперестанного захоплення геройськими вчинками, красою і могутністю людського духа, величчю нерозгаданої природи. В той час наша душа була повна віри і любови до ближніх, до цілого світу. В той час ми були щасливі.

Так глибоко відчувати добро, шляхетність і красу — це, здається властиве молодості, а ми були тоді молоді й щасливі...

Згадую той час і згадую тебе, що разом зі мною йшла тою дорогою.

Здоровлю Тебе і вітаю

Гандзя

Дорога Домцю!

Твоя довга мовчанка непокоїть мене. Мені здається, що тепер, по стількох роках, коли ми знайшли одна одну і коли нам вдалося нав'язати давній духовий контакт, зново зблизитись, немов це було тільки вчора, коли ми сиділи разом на лавці і дивились одна одній в очі щиро і без фальшу, — ми мусимо, немов м'ячиком, перекидатись отими щирими словами, малими споминами, що на око не мають значення, але для нас криють в собі глибокий зміст.

Нині знечев'я потепліло, так яскраво світить сонце, і вже нестуденний вітер несе далекий натяк на те, що прийде, що непереможною ходою зближається: Весна.

Отак, немов під подувом весни, розкривались наші душі, вироблялись характери, кристалізувались погляди.

Ми вже не були тим стадом гусенят, що, всі однакові, біжать за своїм провідником-учителем утоптаною стежечкою. У нас зазначались індивідуальність, творились групи, що разом вчились і приятелювали.

Імен усіх товаришок не пам'ятаю, а збірна фотографія, що залишилась у Львові в нашій віллі, коли я виїхала на Україну, пропала, як пропало багато цінних речей між чужими людьми.

Пам'ятаю тільки, що на першій лавці сиділа еліта, — учениці, що вчилися безперестанку, до безпам'яті, учениці, що завжди були добре приготовані, мали старанно вироблені й чистенько написані задачі, учениці, в чиїх свідоцтвах красувалися переважно „дуже добре", а пізніше — „відзначаючо". Вони рідко коли виходили на павзу надвір, а радше повторювали те, що попереднього дня учили вдома до пізньої ночі. У них завжди можна було відписати математичну задачу, або дістати допомогу в тім чи іншім предметі. Між ними Авдиковська, Рудницька і Рибак, доні священиків, Банах, доня селян з Підберіжців, з села здавна знаного образом Богоматері з Ісусом у вишиваних ризах Куриласа, — далі Посацька, Твердохліб і Кордуба, пильні й працьовиті учениці.

На другій лавці сиділи ми з тобою, — менше зрівноважені, більш непосидючі, і через це висліди нашої науки були дуже різноманітні. Предмети, які нас чимсь захоплювали, вивчували ми з вислідом „відзначаючо", але в інших предметах ледве дотягали на „достаточно".

Траплялось, що учениці з першої лавки, які нам помагали в предметах нам не цікавих, просили нашої помочі і роз'яснень в „наших" предметах, які ми розуміли ліпше за них. Дедалі у нас розросталась амбіція, наука нам давалась легко і ми зуміли вибитися вперед, а в дечім і перевищити учениці з першої лавки.

На слідуючих лавках сиділи учениці вищі ростом, між ними здібні й менш здібні. Назагал ми всі вчилися добре, поступали в науці з задовільними успіхами, хоч між нами не було ні одної, щоб чимсь вибилась понад звичайний рівень.

В кінці третьої лавки сиділа Третяк, що належала до тайної москвофільської організації, і наш останній директор Алиськевич виключив її зі школи за її шкідливу працю проти народу, на гроші якого школа утримувалась.

На останній лавці сиділа висока худа учениця, старша від нас всіх. Училася погано, ніколи не була приготована до лекцій, ми її не любили і бокували від неї; вона була серед нас немов чорна вівця, і коли залишила школу в середині року, ми якось відітхнули з полегшею.

Ми всі в клясі жили дружньою громадкою. Часом бувало учениця, викликана вчителем, не знала, що відповісти, тоді десь ззаду чи збоку доносилась до її вуха легенько шептана готова відповідь. Але горе тій учениці, коли цей шепіт доносився і до ушей учителя. Розсерджений, він велів учениці сідати, а в свою книжечку записував злу ноту.

Іноді доходило до мелодраматичних сцен. Якось на годині історії вчитель викликав одну з учениць і запитав її, що вона знає про Нуму Помпілія. Дівчина безпорадно оглядалась кругом за поміччю. Мене немов щось штовхнуло, і я тихенько зашептала тобі на вухо: „Нума вийшла заміж за Помпілія" — а ти, не довго думаючи, підповіла це товаришці. Вона ж у повній вірі, що це було так, повторила відповідь, рада, що все ж таки щось знає. Учитель, що механічно слухав відповідь, спершу не звернув уваги, що говорить учениця, але коли ми всі вибухли сміхом, побачив, що щось тут не те, і вилаяв її і нас усіх.

Ми всі були дуже скорі на збитки і різні вигадки, навіть ті, що на око були тихі й смирні.

Чи поставити кілька шпаеґлів на стілець учителя, чи покласти на катедру вчителя замість пера, зламаний олівець або патичок, чи сховати крейду, — все це було майже кожноденним для нас відсвіженням. При вході учителя ми з зацікавленням слідкували за ним, чи він помітить, яку шкоду ми зробили, і як зареагує на це. Розсерджений учитель допитувався, хто зробив шкоду. Всі мовчали. Часом брала на себе вину учениця, яка зовсім не була винна. Учитель гостро наказував її вийти з кляси, що вона робила дуже радо.

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Елмайра, Н. Й.

50-літній ювілей заслуженого душпастиря - громадянина.

В неділю 6-го жовтня, місцева українська громада вшановує півстолітню працю одного з найбільш заслужених американсько - українських душпастирів і громадських діячів, Вcase. о. Володимира Б. Довговича, пароха Української Католицької Церкви св. Николая в Елмайрі і Гайтс.

Народився о. Довгович 9 грудня 1884 у селі Сороки коло Львова, гімназію покінчив у Золочеві, а теологію у Львові. Два роки після висвячення о. Довгович з доручення Митрополита Андрея Шептицького виїхав до ЗДА, куди він прибув 9 жовтня 1909 р. Свою душпастирську і громадську працю почав о. Довгович в Клівленді, Огайо, опісля продовжував її в Питсбургу, в Аллентавні, й Дітройті, а 8 серпня 1936 р. перейшов на парафію в Елмайра Гайтс.

Двадцять один рік минає від того часу, а результат його праці у нашій громаді направду замітний. Придбання великої посілости, де тепер будується нова церква, яка має коштувати понад 200.000 дол., упорядкування Укр. Цвинтаря, заснування Укр. Катол. Ветеранів, заснування 1949 р. Відділу Укр. Конгресового Комітету і понад чотири роки головства в тому Відділі — це тільки деякі факти з тієї праці. Своєю жертвенністю та радою і порадою підтримує усі наші організації, без огляду на їх політичні чи інші переконання. Він є постійним платником УНФонду, членом НТШ, а найбільше праці він посвячував переселенчій акції.

Українська громада робить старання, щоб дня 6 жовтня 1957 віддати найкращу пошану о. Довговичу за його півстолітню працю для Бога і Українського Народу.

І. Чопко.

● Цьогорічна Міжнародна Жіноча Виставка, яка триватиме від 4 до 10 листопада при 34-ій вулиці в Ню Йорку, відбуватиметься під гаслом „Увага на молодь". У цій виставці братиме участь і Союз Українок Америки, про що вже писалось в „Свободі".

КОНЦЕРТИ
Мирослава СКАЛИ-СТАРИЦЬКОГО в Америці

НЮ ЙОРК
13-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 8:30 веч.
TOWN HALL (123 W. 43rd St.)

ШИКАГО
20-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 7:30 веч.
ШКОЛА СВ. МИКОЛАЯ

ДІТРОЙТ
27-го ЖОВТНЯ 1957 р.
Год.: 7:00 веч.
НАРОДНІЙ БУДИНОК
(вул. Мартін)

КЛІВЛЕНД
10-го ЛИСТОПАДА 1957 р.
Год.: 7:30 веч.
LINCOLN HIGH SCHOOL

КВИТКИ в передпродажу в місцевих крамницях.

Читайте щоденник „Свободу"

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-ВО в АМЕРИЦІ,
Відділ Метрополії Ню Йорк

з жалем сповіщає про те, що

ЧЛЕН Т-ВА

✝

д-р мед. ТАРАС ДАНИШ

б. лікар у Львові

помер, дня 2-го жовтня 1957 року в Ню Йорку, після важкої недуги, на 46-му році життя.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Увага! УКРАЇНЦІ МЕТРОПОЛІЇ ДІТРОЙТУ! Увага!

УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в ДІТРОЙТІ
— влаштовують —
в НЕДІЛЮ, 13-го ЖОВТНЯ 1957 р.
о год. 3:30 по полудні
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при Martin і Michigan

МАНІФЕСТАЦІЮ

з приводу
300-ліття смерти
ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО;
40-ліття
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1917-1921 рр.);
15 років дії
УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.
Святкову промову виголосить
ген.-пор. ПАВЛО ШАНДРУК

В програмі візьмуть участь:
ЄВГЕН КУРИЛО, артист українських театрів;
МИРОСЛАВА БРЕЗДЕНЬ, співачка;
ЧОЛОВІЧИЙ ХОР О.О.Ч.С.У. — „СУРМА";
ДУХОВА ОРКЕСТРА Відділу СУМА ім. Київ „Дніпро" — під мистецьким керівництвом д-ра БОГДАНА КУШНІРА;
ЗАПРОШЕНІ АМЕРИКАНСЬКІ ГОСТІ.

Всю Українську Громаду Великого Дітройту просимо — масовою участю — відсвяткувати достойно ці великі дати з рідної історії!

КОМІТЕТ

Старанням
БУВШИХ КОМБАТАНТСЬКИХ І ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ міста ШИКАГА
— відбудеться —
в НЕДІЛЮ, дня 13-го ЖОВТНЯ 1957 р.

СВЯТО
УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ

з нагоди
40-их роковин відновлення Української Армії

На святі промовлятиме ген. М. КРАТ

ПЕРША ЧАСТИНА СВЯТА
— відбудеться —
в ШКОЛІ ШОПЕНА — о год. 4-ій по пол.

ДРУГА ЧАСТИНА
ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ
в авдиторії ШКОЛИ Св. МИКОЛАЯ — о год. 6:30 веч.

Просимо все Українське Громадянство міста Шикага віддати належну пошану великому державницькому чину наших батьків та звеличати масовою участю!

За Діловий Комітет Свята:
сот. В. Тимцюрак, голова
пор. М. Брилинський, заст. голови

Увага! НЮАРК й ОКОЛИЦЯ, Н. Дж.!
О. У. А. „САМОПОМІЧ", Відділ НЮАРК, Н. Дж.
— влаштовує —

Традиційні Осінні ВЕЧЕРНИЦІ

які відбудуться
в СУБОТУ, 16-го ЛИСТОПАДА 1957 р.
в Українській Централі, — 180 William St., Newark, N. J.
ПОЧАТОК о год. 8:30 веч.
Оркестра Б. ГІРНЯКА — БУФЕТ у заряді ВІІ. Пань.
ВСТУП: $1.50.

Безплатне місце для постою авт. на розі William і High St's. Місця при столиках резервовані. Просимо їх своєчасно замовляти в „ДНІПРІ" — 281 15th Ave., Newark, N. J. BI 2-9481.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРОШУ ВАШОГО ПАРДОНУ!

І так, шановне громадянство, покрив я свою совість ще одною чорною плямою. Не знаю, чи простить мені той тяжкий гріх історія, але 65-ий Відділ Союзу Українок з Ню Бронсвік, думаю, не простить!

А може?..

Зробив я цьому заслуженому Відділові тяжку кривду, з якої тепер прилюдно сповідаюсь: у фейлетоні п. „На українському селі" вихвалив під небеса пань з 64-го Відділу за їх „Гранд Пікнік", а ні словечком не згадав, що цей пікнік вони влаштовували до спілки з 65-им Відділом.

Пише мені п-ні Дарія Г. (65-ий Відділ):

„Як Ви могли, пане, написати, що на пікніку не було жадної ґранди? Та ж найбільша ґранда, що могла статися, є саме Ваш фейлетон!"

Є ґранда, прошу пані. Не перечу. Тим більше, коли я аж тепер довідався, що пані з 65-го Відділу тяжко трудилися на площі вже з 8-ї години ранку, приготовили цілий буфет: гарячу ковбасу, капусту, голубці, вареники, імпортовані з Ню Йорку „гатдоґи", словом — такі артикули, що ставлять націю на ноги, а не кладуть на землю. А були між цими панями і такі стахановки, що випродукували, для загальної справи, по 500 вареників кожна!

Ось такі епохальні здобутки я промовчав! Скрив від усього цивілізованого світу. Слушно пише інша пані, що „писатель" повинен вміти не тільки писати, але й трохи читати, бодай летючки та оголошення.

Читав я, прошу пані, ці летючки, але як я їх читав — сам не знаю! Може мої політичні противники підсунули мені якісь інші, підроблені?.. В кожному разі не був це жаден саботаж з мого боку, заявляю з рукою на серці і на „Пелікані" та прошу, як кажуть американці, Вашого пардону.

Всі ми є люди помильні, чи помилені, і такі випадки трапляються навіть найбільшим геніям. Той цілий Колумбус помилково відкрив Америку і добре зробив, бо де ми тепер ставили б свої пам'ятники, влаштовували пікніки?

Маю одну сатисфакцію з того пікнікового непорозуміння: нарешті, по 8-х роках моєї письменницької „кар'єри" на землі Айзенгавера, починають люди реаґувати на мої фейлетони і писати листи. Слава Тобі, Господи! Лають мене, бо лають, але пишуть, за що паням з 65-го Відділу Союзу Українок щире спасибі.

Звичайно, можуть пані на мене нарікати, скільки влізе, але не можуть жалітися, що їм пікнік не вдався. Коли, по всіх розрахунках, в касі залишилось 900 долярів чистого приходу, то я смію сказати, що пікнікова справа в Америці добре стоїть і дай нам, Боже, якнайбільше таких успішних імпрез!

Вірю, що успішною імпрезою будуть теж осінні маневри наших нюйоркських панів докторів, що вибираються в цю суботу до Союзівки подивляти ті чудесні кольори, якими вже наливаються довколишні ліси. Управа Союзівки запевняє всіх тих, яким було вліті затісно в басейні, що цим разом матимуть місця доволі. В клюбі „Веселка" відбудеться концерт мистецької самодіяльности під керівництвом д-ра Р. Осінчука.

А вже напевно одним блискучим успіхом буде довгоочікуваний концерт Мирослава Скали-Старицького, що відбудеться в Тавн Гол в Ню Йорку, в неділю, 13-го жовтня. Остерігаємо всіх сусідів, що це буде його одинокий концерт тут, на Сході Америки. За фортепіяном — Ігор Соневицький, а що він витворяє за тим фортепіяном, то ви побачите і почуєте!

Ікер.

КНЯЗЬ ВІНДЗОРСЬКИЙ ХОЧЕ БУТИ ПОХОРОНЕНИЙ У БАЛТІМОРІ

Балтімор, Мериленд. — Балтіморський щоденник „Івнінґ Сан" повідомляє, що князь Віндзорський, колишній англійський король Едвард VIII і його дружина, американка Валліс Ворфілд Сімпсон, висловили бажання, щоб після їхньої смерти, похоронили їх на цвинтарі Зелена Гора у Балтіморі, де проживала пані Сімпсон перед своїм одруженням із князем Віндзорським 11-го грудня 1936 року. На цьому цвинтарі спочивають члени родини Ворфілд, поет Сідні Ляніє і вбивник президента Линколна Джан Вілкес Бут. Згідно з інформаціями згаданого вище часопису, переговори між князівською парою і зарядом цвинтаря ведуться вже кілька місяців.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — до сили!

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED MALE •

ДО ВИГОТОВЛЮВАННЯ СКРИПОК
Спеціяльно приготування нових скрипок до виступів.
C. MEISEL MUSIC Co.
2332 Morris Ave.
Union City, N. J.
MUrdock 8-8500

EMBROIDERER
Досвідчений при машинах #111 W. 103 Singer Sewing Machine або Connely Embroidery Machine до вишивання імен на інд. уніформах. Добра платня + бонус.
MECHANICS OVERALL SERVICE
740 Freilinghuysen Ave.
Newark, N. J. — Bigelow 8-4150

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED FEMALE •

РЕЄСТРОВАНІ МЕДСЕСТРИ
Загальна служба, модерний шпиталь, курортне місто, в скоро розвиваючійся окрузі Columbia Basin.
ПЛАТНЯ — $300 плюс.
Пишіть:
MCKAY MEMORIAL HOSPITAL
Soap Lake, Washington

КУХАРКА
досвідчена
до МОЛОЧНОГО ресторану.
Вільне в суботу і неділю.
GARDEN RESTAURANT
324 7th Ave. (bet. 28-29th Sts.)
New York, N. Y.

WRAPPERS
(у віці 18-35 р.)
1-ша шифта 7:30 р. — 4 п. пол
5 днів — 40 годин в тижні.
2-га шифта 4 п. пол. — 12 веч
5 днів — 37½ год. в тижні
Голоситись в бюрі фабрики:
Street fl. — 40 Cooper Square —
Near Astor Pl.

• REAL ESTATE •

ДОМИ НА ПРОДАЖ:
2 род., з салом, біля Пелгем-бей сабвею, за $14.500;
2 род. мур., з салом і гаражем, за $19.500, гот. $2.800;
4 род. мур., біля Риверсайд, за $20.500;
3 род., сад і гар., муров., біля Гренд Конкурс, за $18.500.
Добрий дохід
Вигідні умови сплати.
Вільні помешкання.
RADKI REALTY CORP.
3450 Broadway,
New York 31, N. Y
AU 1-0194

EAST NEW YORK
(Brooklyn)
2 род. ДІМ, 2 гаражі, повністю вільне.
342 Hendrix Street
HY 7-1558

HEMPSTEAD, L. I.
6 кімнатний ДІМ.
Оливне огрівання, гарячою водою.
Гараж на 2 авта.
Площа около 40 × 158.
Близ. шкіл, церков, крамниць.
Ціна $11.500. Без посередництва.
Телеф.: IV 1-6350

STATEN ISLAND
Oakwood Heights — Великий, старого типу дім, 7 кімнат, 4 спальні, лазничка, олив. пар. огрівання, ріг 100 × 100, гараж, близ. пуб. і „гай"шкіл та комунікацій. — Ціна $15.800.
Mrs. Brown O'Donnell Realty
4102 Hylan Blvd.
HO 6-0535, HO 6-3516, EL 1-2181
Відкрито в неділю.

• PROFESSIONALS •

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок, "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

Dr. JOZEF SAMOSTIE
Лікар з Варшави лічить гострі і хронічні недуги головіків і жінок, також небезпечні шкірні недуги і загальне ослаблення. Гемороїди і жиляки, без операції. Бадання крови до шлюбних свідоцтв.
X-Ray і Flurescope.
Години: 10 рано до 6:30 — понеділки, середи і суботи.
Лікування жіночих недуг.
220 E. 12th St., New York
(між 2-3 Еве.).

• RESTAURANT •

GRIPSHOLM RESTAURANT, Inc.
324 E. 57th St.
New York 22, N. Y.
Найкраще шведське "Smoergasbord".
Перекуски, — коктейлі, — обіди
Охолоджено.
PL 9-6260

Повний обід від $2.85. Бенкети на 10-1,000 осіб. На бажання приватні залі. Спеціяльне меню на групові обіди, прийняття, весілля і т. д. Ревія-танці. Перекуски від полудня до 3-ої год
CARL HOPPL'S — VA 5-6035
Valley Stream Park Inn.
Merrick Rd. Valley Stream, L. I

ARKA Company
48 E. 7th St
New York City
Телеф.: GR 3-3550
ШАЛЬОНОВА
ВОВНЯНА МАТЕРІЯ

• MISCELLANEOUS •

JOHN LAKUSTA FURRIER
Не чекайте, аж буде зимно — ціни йдуть вгору.
Замовте ФУТРО тепер і щадіть.
Порівняйте наші ціни з іншими.
Найкраща якість за Ваші гроші.
120 St. Marks Place
New York City
SP. 7-8374

ПАЧКИ — ДАРУНКИ

в Латвію, Литву, Естонію і до всіх частин світу

З оплаченим наперед митом, на основі спеціяльного дозволу з відповідною угодою з Інтуристом.

ЧИ ВИ ШУКАЄТЕ:
- за довіреною компанією;
- за скорою і справною обслугою;
- за компанією з-понад 25-річним досвідом;
- за справедливими оплатами, згідно з приписами;
- за ввічливим особистим трактуванням і скорою висилкою;
- за запевненням достави з підписом відборця Вашої посилки;
- за фірмою, яка забороняє давати будь-які „типси".

ЯКЩО ТАК — зверніться до:

Parcel Department
GLOBE TRAVEL SERVICE

PHILADELPHIA 6, Pa. 716 Walnut St. Tel.: LOmbard 3-3455 Щоденно 9-5; в середи 9-8.	NEW YORK 23, N. Y. 1991 Broadway Tel.: LYceum 5-0900 Щоденно, вкл. суботи 9-5 (закрито в неділі).
CHICAGO 32, Ill. 4102 Archer Ave. Tel.: FRemont 6-6399 Щоденно 9-7; в суботи 9-5.	CLEVELAND 3, Ohio 1165 East 71st St. Tel.: UTah 1-0307 Щоденно 10-7; в суботи 10-5.
DETROIT 10, Mich. 6446 Michigan Ave. Tel.: TAshmore 5-7560 Від понед. до четверга 9-6; п'ятниця і субота 9-9.	So. BOSTON, Mass. Room 10, Ellis Bldg. 409 E. Broadway Tel.: ANdrew 8-8764 Щод. 9-5; четв. 9-7; суб. 8-2.

ПАЧКИ, ВИСЛАНІ ДО НАС ПОШТОЮ — БУДУТЬ ПОЛАГОДЖЕНІ ТАК САМО СКОРО І СОЛІДНО.
Фактури висилаємо того самого дня, як дістанемо Вашу пачку.
На бажання висилаємо інформації і каталоги.

ТЕПЕР МОЖНА ОДЕРЖАТИ в ЗДА
MORFOSA BEAUTY CREAM
"GUARDIAN of BEAUTY"
проти шкірних плям, прищів, веснянок й інших недомагань шкіри.
Уживати на ніч, щоб збудитися в новій красі.
Більшість жінок вживає MORFOSA.
Слоїчок 2 oz — $1.50
MORFOSA BEAUTY LOTION
Новий плинний "make-up на день.
Вистачить тільки кілька крапель, легко втирати на обличчі. Робить шкіру делікатною і повною краси. Є в чотирьох відтінях: natural, brunette, white and rachelle.
4 oz пляшка — $1.50
ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ:
THE NEWCASTLE LABORATORIES
Box 592
Toronto, Ontario, Canada.
or
239 Dufferin Ave.
Winnipeg 4, Man., Canada

VOLKSWAGEN
Достава місцева і за океан.
CHARLES J. WEIS, Inc.
215-22 Jamaica Ave.
Queens Village, Long Island
HOllis 4-2929

Якщо маєте діло в справах ПОДОРОЖЕЙ зверніться до нас
RICHTER & KAISER, Inc.
164 Remsen Street,
Brooklyn 1, N. Y.
MAin 5-2264-65-66
Adjacent to "Ave Maria" Shop.

PHILLIPS FUNERAL HOME
79-02 Metropolitan Ave.
Middle Village, L. I.
Охолоджуване заведення.
Каплиці по всіх районах.
John J. Phillips, Licensed Manager
TW 4-8389

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

КУПУЙТЕ ЩО ОГОЛОШУЮТЬ'Я В ПІДПРИЄМСТВАХ, В „СВОБОДІ"

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ. КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС

ХВОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ
НЕ ТРЕБА ДОВГО ЧЕКАТИ
ЗАЖИЙТЕ ЩЕ СЬОГОДНІ ЗІЛЛЯ Д-РА Н. МІЛЛЕРА,
а вже завтра почуєтесь ліпше
Зілля це не вариться, ані не запарюється, а вживається його в природнім виді, так, як є у пачці. Тим то воно таке помічне й корисне.
Всі, що хворіють на недугу шлунка, як кваси шлунка, ґази, запір, нестравність, відбивання, завороти голови, біль у крижах, короткий віддих, жіночі недомагання, гемороїди, ревматичні болі, цукрицю й інші недомагання, повинні ще сьогодні зажити зілля Д-ра Міллера, п. н. „J. M. L. Herb Compound #6" а вже завтра почуються ліпше.
Зілля це повинно находитися як перша поміч у кожній хаті.
Ціна одної пачки враз з поштовою пересилкою $6.85. Якщо бажаєте зробити своєму приятелеві вартісний дарунок, тоді дві пачки тільки $10.00 з пересилкою.
Пишіть зараз, долучуючи чек або Моней Ордер, на адресу:
THE MILLER CO. INC.
Dpt. 41, 790 Broad Street
Newark, N. J.

• BUSINESS OPPORTUNITY •

ПРОДАЄТЬСЯ
добре просперуюча
ЛАНЧОНЕТА І CANDY STORE
в промисловім районі в Бронксі.
Дешево.
403 E. 161st Street
Bronx, N. Y.
Tel.: JE 6-9583

• MOVIES—THEATRE •

ОСТАННІЙ ДЕНЬ!
Два кольорові фільми —
THE MISTRES OF TREVES
and
"SCHOOL OF COURAGE"
AMERICAN THEATRE
3rd Street, N. Y. C.
(Bet. Ave. "B" & "C").
NEW YORK CITY
CA 8-6875

• RESTAURANT •

BRONCO CHARLIE'S
ORIGINAL LOG CABIN — RESTAURANT
Montauk Highway — OAKDALE, L. I., N. Y. — SAyville 4-1132
Печеня на диво з барабольними
Половина порції для дітей. — Коктейлі.
ВІДКРИТО ЦІЛИЙ РІК

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Розвиваючись завдяки підтримці українців, УТС розбудувала свої закордонні представництва майже в усіх країнах поселення українців у вільному світі.

На терені Америки маємо слідуючі Представництва:

Mr. W. LAHOSHNIAK
1028 Kenilworth Ave.
Cleveland 13, Ohio
Tel.: PROspect 1-0696

Mr. O. POKOTYLO
519 — 5th St., N. E.
Minneapolis, Minn.
Tel.: FE 2-2045

Mr. R. REYNAROWYCH
10 Garden Street
New Haven, Conn.
Tel.: L. O. 21544

Mr. M. SLOWIKOWSKYJ
107 Durnan Street
Rochester 21, N. Y.
Tel.: HOpkins 7-7166

Звертайтеся за НОВИМИ ЦІННИКАМИ до наших Представництв, або до нас безпосередньо. На місці Ви також зможете дістати бажані інформації, оглянути пробки наших матеріялів та замовити пакунок.

Постачаємо товари ДОБРОЯКІСНІ, ПРАКТИЧНІ, НЕОБХІДНІ, щоб задовольнити вимоги українських покупців на чужині та рідних вдома: **МІЦНУ ШКІРУ та ВЗУТТЯ, АНГЛІЙСЬКІ ЕКСПОРТОВІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ, РЕЧІ ХАТНЬОГО ВЖИТКУ, ЛІКИ** тощо.

Достава пачок додому ГАРАНТОВАНА, надаємо їх без затримки звичайною, або (з додатковими оплатами) ЛЕТУНСЬКОЮ поштою. Товарів не підмінюємо, гарантуємо доставу всього того, що замовлено.

Маючи намір розбудувати Представництва УТС у всіх українських осередках Америки, просимо кандидатів на Представників писати негайно до Централі УТС про умови співпраці.

ЦЕНТРАЛЯ УТС:
A. Z. UKRAINIAN TRADING COMPANY
1-1a HUNT St., LONDON, W. 11, GR. BRITAIN.

Увага! **НОВА ФІРМА** Увага!
(LICENSED by U. S. S. R.)

General Parcel & Travel Co., Inc.

135 W. 14th St. NEW YORK 11, N. Y. Tel.: CHelsea 3-2583

ПРИЙМАЄ ПАЧКИ — до всіх країн Европи й Азії

Пачки приймається ОСОБИСТО, ПОШТОЮ та кожним іншим способом, догідним для клієнта. Пачки пакується добре і висилається негайно. По кількох днях висилаючий одержить офіційну посвідку з поштового уряду.

Позамісцеві клієнти можуть бути запевнені скорої і негайної обслуги. На посвідці пакунка висилаємо відворотною поштою докладне розчислення коштів.

ВАЖНЕ: Всі кошти висилки, включаючи мито, оплачується тут. Ваші кревні і знайомі одержать посилку, вільну від всяких оплат.

ДЛЯ ВИГОДИ наших клієнтів, ми маємо на складі великий, різнородний вибір МАТЕРІЯЛІВ, ШКІР, ЧОБІТ І ЧЕРЕВИКІВ, ГОДИННИКІВ І БУДИЛЬНИКІВ, ДИТЯЧОГО ОДЯГУ, ХУСТОК, ШАЛІВ й інших товарів найвищої якости, по найбільш поміркованих цінах. — Жадайте наших каталогів.

ЗРОБІТЬ ВАШИМ РІДНИМ ВЕЛИКУ ПРИЄМНІСТЬ, ВИСИЛАЮЧИ ПАКУНОК-ДАРУНОК — НА РІЗДВО!

— ҐАРАНТІЯ СКОРОЇ ВИСИЛКИ І ДОСТАВИ. —

НАШЕ МОТТО: особливо уважне й ввічливе ставлення до кожного клієнта.

Відкрито ЩОДЕННО: від 9-ої рано до 6-ої по полудні
в НЕДІЛЮ: від 9-ої рано до 4-ої по полудні

GENERAL PARCEL одержав офіційний дозвіл від „Інтуриста" на безпосередню висилку пакунків.

ЗАТЯМТЕ, ЩО ВИ МАЄТЕ ЩЕ ТІЛЬКИ КІЛЬКА ТИЖНІВ ЧАСУ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКА, ЩОБ ЙОГО ОДЕРЖАЛИ НА РІЗДВО!

НОВЕ БЮРО ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕЙ
до всіх частин Сх. Европи.
Повна ґарантія — Офіційно
100 рублів $10.00
Оплати пересилки за переказ $5.00.
Найбільше можна вислати на один переказ $50.00.
Але Ви можете висилати переказів стільки, скільки хочете.
GRAMERCY
744 Broad St., Newark, N.J.
Licensed & Bonded by N. J. State Banking Commission

Дещо уживані чоловічі
УБРАННЯ, ПЛАЩІ, ОБУВ'Я І ҐАЛЯНТЕРІЯ.
Для себе і для висилки за океан, по дуже поміркованих цінах. Поправки даром.
LUTA CLOTHING
599 W. 187th St.
off (St. Nicholas Ave.)
IRT 191 St.

• КНИЖКИ •

Видання Книгоспілки в Ню Йорку.
МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ
Повна збірка творів у двох томах. Видання вперше ілюстроване. Ціна за два томи $9.00.
М. ГОГОЛЬ
ТВОРИ 1—2. Українська тематика в українському перекладі за стилістичною редакцією М. Зерова та А. Ніковського. Багато ілюстроване. Ціна $3.75.
Замовляти:
SVOBODA
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

Увага! НЮАРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!
▶ У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА ◀
КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ.
- Висилаємо поживу, одежу, суконні, шкіряні і текстильні вироби, медикаменти і т. п. Вишліть своїм рідним і знайомим!
- Пакунки будуть доставлені до місця призначення протягом шести тижнів. Посилки вислані повітряною поштою, будуть доручуватися протягом 7-10 днів.
- Висилаючий одержить особисту посвідку від відборця пакунка. Висилки пакунків і доручення ґарантується.
- Всі посилки повнотою оплачується тут, включно з митом. Той, що одержить пакунок не буде нічого доплачувати.

КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ
від 9-ої год. ранку до 6-ої год. вечора.
В СУБОТУ від 9-ої ранку до 4-ої год. по полудні.
PACKAGE EXPRESS CO.
314 MARKET Street NEWARK, N. J.
Зверніть увагу на нову адресу!
Tel.: (Newark) MItchel 2-2452
(Біля Пенсилвенія стації в місті Нюарку).

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР"
Д-ра А. Т. КІБЗЕЯ
Нове доповнене і виправлене видання. Книжка охоплює всі недуги і подає способи їх лікування.
„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР" В КОЖНІЙ УКР. ХАТІ!
Ціна $6.00.
Замовлення з належитістю надсилати!
"SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ECONOMY Українська Ювелірна Крамниця
JEWERLY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City, Tel.: GRamercy 5-7430
ПЛАТИМО $20.00 за Ваш старий годинник, без огляду в якому стані, при ЗАКУПІ годинника BENRUS.
Прим.: Автоматичний, водонепроникливий, 17 каменів годинник — ціна $49.95
Ваш годинник 20.00
Остаточна ціна $29.95

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ МУЖЕСЬКОЇ І ЖІНОЧОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ **„ДІЯДЕМ"**
ПРОДАЄ — товар найкращих американських фірм по найдешевших цінах.
◆ ВЕЛИКИЙ ВИБІР ШТАНІВ. ◆
Манжети і поправки виконується на місці — БЕЗПЛАТНО.
В цьому самому приміщенні **КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВОЛОДИМИРА ЗАКЛИНСЬКОГО**
виконує на замовлення ЖІНОЧІ і МУЖЕСЬКІ одяги (костюми і плащі).
БУДИНОК: УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140 — 2nd Ave, N. Y. C. SP 7-5926

ШКІРА — вже опакована! — Купіть і шліть Вашим Рідним в Европі.
Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні. — Замовляйте спеціяльні ПАКУНКИ з ШКІРОЮ (великий розмір) в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.
ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ — Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас: 1 пара $13.00; 2 пари $25.00; 3 пари $35.00; 4 пари $45.00 — Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку: 1 пара $32.00; 2 пари $50.00; 3 пари $67.00; 4 пари $82.00.
Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через аґента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення ґарантії достави.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
• Відкрито цілий день в суботу •
CONNECTICUT LEATHER CO.
75 Windsor St., Hartford, Conn. — Телефон: Jackson 2-2251

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє уживані футра по найновіших фасонах.

J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIES
111 E. 7th St., NEW YORK 9, N. Y. — Tel.: SPring 7-8710

ЛІКИ і ХІРУРГІЧНИЙ ВИРЯД
▶ НАЙВІДПОВІДНІШІ ДАРУНКИ ◀
(Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Orinase (diabetes).
Еластичні панчохи — бандажі на пропуклину — пояси на усунення жолудка — і все потрібне для домашньої аптечки.
• ВИСИЛАЄТЬСЯ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ •
МИТО ОПЛАЧУЄТЬСЯ ТУТ • ҐАРАНТІЯ ДОСТАВИ.
• СПЕЦІЯЛІСТИ ЕВРОПЕЙСЬКИХ РЕЦЕПТ •
Пишіть, або телефонуйте:
B. Feldman Pharmacy
111 Ave. "A" & 7th Street, NEW YORK CITY
Tel.: OR 7-5980

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568